

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism för Surahammars kommun

Surahammars
kommun

Antagen av Kommunstyrelsen 2016 - 09 - 05
Antagen av Kommunfullmäktige 2016 -

Dnr: 2016.0099 000

Senast Reviderad:

Ansvarig handläggare:

Andreas Karlsson

Beredskapssamordnare

andreas.karlsson@surahammar.se

Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism för Surahammar kommun.

Med våldsbejakande extremism avses personer och/eller grupper som brukar våld i syfte att främja sina politiska och/eller religiösa ståndpunkter. Aktuella våldsbejakande extremistiska grupperingar i Sverige är i huvudsak den våldsbejakande högerextremistiska, s.k. vit makt-miljön, den våldsbejakande vänsterextremistiska, s.k. autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Kommunen har utsett en kontaktperson för våldsbejakande extremism som är den nationella samordnarens kontaktperson in i kommunen. Utöver att vara uppdaterad på informationen som skickas ut av den Nationella samordnaren har den lokala kontaktpersonen även i uppdrag att omvärldsbevaka och förmedla information om kunskapshöjande aktiviteter så som seminarier och utbildningar.

Samverkan ska ske med andra berörda verksamheter inom kommunens verksamheter och berörda aktörer utanför den kommunala organisationen. Goda exempel i arbetet mot våldsbejakande extremism från andra kommuner skall tas tillvara.

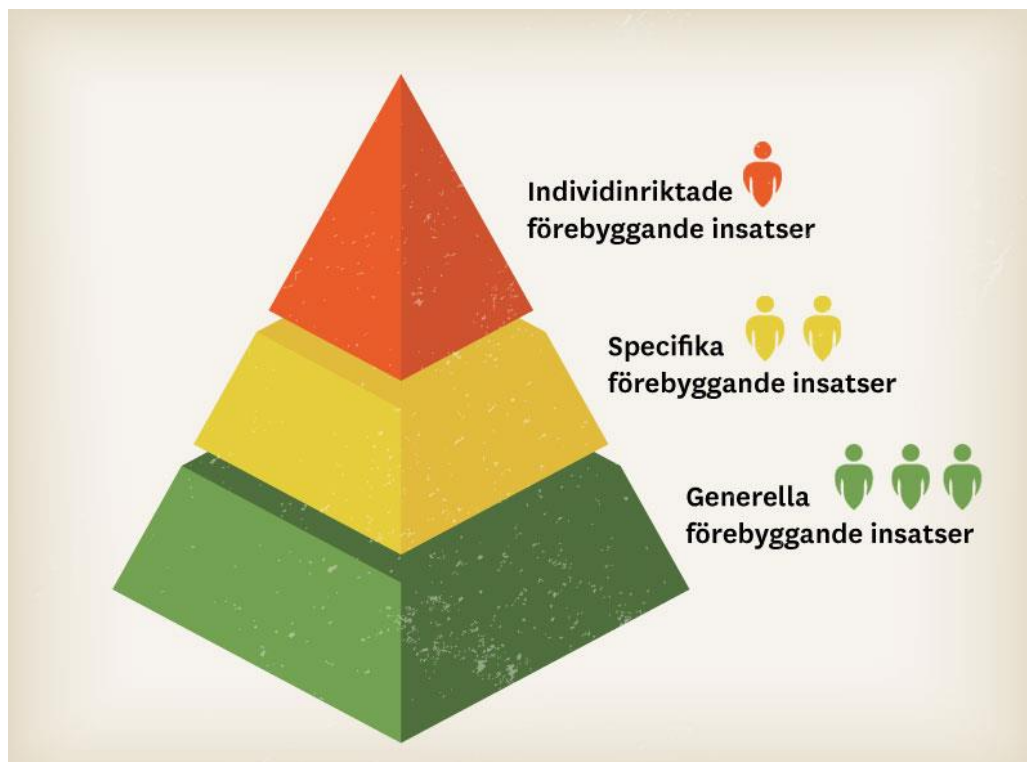
Arbetet bedrivs inom följande fokusområden:

- Samverkan med andra aktörer
- Utbildning av medarbetare i Surahammars kommun
- Stöd till anhöriga
- Stöd till berörda verksamheter
- Kommunens kontakter lokalt, regionalt, nationellt och internationellt

Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism har tagit fram rekommendationer för arbetet.

Samordnaren menar att det är viktigt att de förebyggande insatser som definieras i kommunens handlingsplan mot våldsbejakande extremism befinner sig på tre olika preventionsnivåer:

- generella förebyggande insatser, Strategisk nivå
- specifika förebyggande insatser, operativ nivå
- individinriktade förebyggande insatser, operativ nivå

Generella förebyggande insatser är breda insatser som omfattar samhällets alla medborgare, framförallt barn och ungdomar.

Specifika förebyggande insatser riktas mot specifika problem eller unga i riskgrupper. Individinriktade förebyggande insatser utgörs av insatser som riktar sig mot den enskilda individen med riskbeteende.

Individinriktade förebyggande insatser inriktar sig mot personer som löper allvarlig risk att radikaliserar.

Förslag

1. Kontinuerlig och bred samverkan mellan berörda aktörer i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism

Polisområdes BRÅ

Surahammars kommun ska fortsätta arbetet i Polisområdes BRÅ för att förebygga brott och våldsbejakande extremism. I Polisområdes BRÅ ingår beredskapssamordnare från kommunorganisationen, kommunpolisen och representanter från andra kommuner i lokal polisområdet.

Surahammars kommun ska även stärka vårt trygghetsarbete, detta genom till exempel trygghetsvandringar när områdespoliserna kommer på plats. Det är dock i Polisområdes Brå det brottsförebyggande arbetet skall utgå ifrån.

Samverkansgrupp med Westsuraherrgård

En samverkansgrupp bestående av representanter från socialtjänst, skola och Westsura herrgård, samt kommunalråd, polis och kommunens kontaktperson för våldsbejakande extremism träffas regelbundet. Gruppens syfte är att deltagarna utifrån respektive arbetsområde bevakar frågan och på så vis bidrar till en gemensam lägesbild.

Surahammars ungdoms grupp

Arbetet mot våldsbejakande extremism skall vara en naturlig del av arbetet i gruppen. I gruppen finns grund- och gymnasieskola, socialtjänst och polis representerade samt den lokala samordnaren mot våldsbejakande extremism.

2. Samverkan i befintliga strukturer.

Ambitionen är att det långsiktiga arbetet mot våldsbejakande extremism ska bedrivas inom existerande strukturer i kommunen. Tanken är att inte skapa nya samverkansorgan utan att utgå från de redan väl fungerande upparbetade strukturer och samarbeten som finns i Surahammars kommun.

3. Nödvändiga samverkansaktörer

Det är nödvändigt att aktörer på samtliga preventionsnivåer såsom skola, socialtjänst, fritidsverksamhet, Global , kommunens säkerhetsfunktion och polis deltar. Även samverkan med civil samhället är av största vikt. Landstinget kan också vara en viktig samverkanspartner. Kontinuerlig dialog med länsstyrelsen är också att rekommendera.

4. Utgångspunkt i uppdaterad lokal lägesbild

En aktuell och bred lägesbild av situationen beträffande våldsbejakande extremism i Surahammars kommun bör tas fram i befintliga strukturer. I detta arbete har kommunpolisen och Säkerhetspolisen en viktig roll. Andra lokala aktörer som behöver vara med i samverkan är dessa.

- Länsstyrelsen
- Immigrationsverket
- Global
- Westsura herrgård
- Socialtjänsten
- Överförmyndaren i kommunen
- Ungdomsföljare för det kommunala aktivitetsansvaret
- Fritidsverksamhet
- Skola
- Polisen
- Bostadsbolag

En uppdaterad lokal lägesbild ger goda förutsättningar för ett framgångsrikt arbete. Lägesbilden ska innehålla information om våldsbejakande högerextremism, den s.k. vit makt-miljön, våldsbejakande vänsterextremism den s.k. autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön, dess närvaro och aktiviteter i kommunen. Mer ingående och uppdaterad information om symboler och grupper finns att tillgå på följande länk:

<http://skola.expo.se/symbollexikon.htm>

5. Tydlig ansvarsfördelning

Kommunens verksamheter ska veta hur arbetet mot våldsbejakande extremism är organiserat utifrån ansvar och roller.

6. Anhöriga som centrala aktörer.

Anhöriga till personer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer behöver ofta stöd vid en pågående radikaliseringsprocess. I Surahammars kommun erbjuder Socialtjänsten stöd till barn och unga samt till deras anhöriga efter individuell bedömning. Om oro finns för att barn under 18 år far illa, antingen misstanke om den unges egen radikalisering eller att ett barn indirekt påverkas, hänvisas till socialtjänsten. Alla har ett ansvar för att uppmärksamma barn som far illa. Alla som arbetar med barn och ungdomar, samt inom myndigheter, har en skyldighet enligt lag att anmäla oro för att barn far illa.

Vid misstänkt fara att en person avser resa för att ansluta till terrorist organisation tas kontakt med kommunpolisen eller via 114 14. Polisen tar i sin tur kontakt med SÄPO som gör en bedömning av ärendet. Vid en akut händelse, så som att någon är på väg att resa iväg för att strida, genomföra ett terroråd eller annan kriminell handling, tas kontakt via 112.

7. Civila samhället

Att föra kontinuerlig dialog med det civila samhällets organisationer om våldsbejakande extremism är viktigt. Det kan exempelvis röra sig om lokala idrottsföreningar, trossamfund eller andra ideella organisationer så som Rödakorset. Rädda Barnen har öppnat en stödtelefon med nummer 020-100 200. Syftet med stödtelefonen är att stödja de människor som känner oro inför att någon är på väg att dras in i våldsbejakande extremism. Kommunen ska sprida information om denna telefontjänst.

8. Se individerna, inte enbart de ideologier som dessa förespråkar

Det arbete som sker på individnivå i samverkansgruppen bör fokusera på vilka preventiva åtgärder som kan genomföras för att skapa sammanhang och mening för just den person ärendet gäller. Surahammars kommun genom socialtjänsten bör där ta hjälp av den nationella samordnarens utbildningsmaterial Samtalskompassen i detta arbete. Utbildningsmaterialet finns på: www.samtalskompassen.samordnarenmotextremism.se. Vi bör även delta i länsgemensamma utbildningar och föreläsningar.

9. Beakta genusperspektivets betydelse för insatserna

Den lokala lägesbilden avgör vilka åtgärder vi bör genomföra. Vid framtagandet av konkreta åtgärder spelar genusperspektivet en mycket viktig roll eftersom de våldsbejakande extremistiska grupperna i huvudsak utgörs av pojkar och män som av ideologiska skäl kan motsätta sig jämställdhet och flickors och kvinnors lika rättigheter. Gemensamt för alla grupper är att de kan hylla en aggressiv maskulinitet. Med detta i åtanke bör åtgärderna målgruppsanpassas.

Dessa aspekter är viktiga att beakta, dels utifrån deras uppenbara relevans men även som en del i jämställdhetsintegreringen och dels som ett sätt att komma bort från ett utpekande av vissa grupper som ”roten till allt ont”. Ett sätt att inkludera dessa perspektiv i arbetet mot våldsbejakande extremism skulle kunna vara att beakta nödvändiga samverkansaktörer som skola, socialtjänst och fritidsverksamhet, eftersom det troligtvis i grund och botten handlar om ett arbete med normkritik.

10. Följ upp det förebyggande arbetet kontinuerligt

Det är viktigt att ha en god uppföljning av det lokala förebyggande arbetet för att rikta insatserna där de bäst behövs. Uppföljningen bör ske som en naturlig del av kommunens ordinarie uppföljningsarbete. På så sätt ökar effektiviteten i det förebyggande arbetet

Bilaga 1:

Den nationella samordnarens tolv rekommendationer vid upprättandet av en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism

1. Insatser på flera preventionsnivåer. Det är viktigt att de förebyggande insatser som definieras i kommunens handlingsplan mot våldsbejakande extremism befinner sig på tre olika preventionsnivåer: generella förebyggande insatser, specifika förebyggande insatser och individriktade förebyggande insatser. Generella förebyggande insatser är breda insatser som omfattar samhällets alla medborgare, framförallt barn och ungdomar. Det kan gälla hälsovård, utveckling av social och kognitiv kompetens på dagis, skolans kunskaps och demokratiuppdrag. Ett brett spektrum av yrkesverksamma inom till exempel skola, fritids- och ungdomsverksamhet, hälsovård och föreningar bedriver ett generellt förebyggande arbete. Specifika förebyggande insatser riktas mot specifika problem eller unga i riskgrupper. Skolpersonal, socialarbetare, poliser och andra som samverkar lokalt verkar på denna nivå. Individriktade förebyggande insatser utgörs av insatser som riktar sig mot den enskilda individen med riskbeteende. Insatsen går ofta hand i hand med förebyggande insatser mot riskgrupper och kan handla om att utreda, anpassa erbjudanden och åtgärder som till exempel mentorer, stödpersoner, undervisningsstöd, praktikplats eller arbete. Pedagoger, socialarbetare, mentorer, personal inom psykiatri och sjukvård är exempel på yrkesgrupper som arbetar med enskilda unga på denna preventionsnivå.
2. Kontinuerlig och bred samverkan mellan berörda aktörer är a och o i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Identifiering av de samarbetspartners som är avgörande för det förebyggande arbetet bör ske i ett tidigt skede för att öka medvetenheten och kunskapen om den lokala lägesbilden såväl som potentiella lösningar, samt möjliggöra förberedelser och uppföljning.
3. Samverkan i befintliga strukturer. Framgångsrik samverkan mot våldsbejakande extremism ska bygga på eller införlivas i redan befintliga strukturer som exempelvis Brottsförebyggande råd (Brå), Sociala insatsgrupper (SIG), Skola, socialtjänst, polis, fritid (SSPF) eller liknande samverkansforum och bör inte bestå av ad hoc-lösningar på projektbasis. Långsiktighet är en nyckelfaktor för framgång i det förebyggande arbetet.
4. Nödvändiga samverkansaktörer. Samverkansgruppen bör inkludera aktörer på samtliga preventionsnivåer såsom skola, socialtjänst, fritidsverksamhet, kommunens säkerhetsfunktion och polis. Landstinget är också en mycket viktig samverkanspartner. Därtill kommer företrädare för exempelvis bostadsbolag, räddningstjänst m.fl. Kontinuerlig dialog med länsstyrelsen är också att rekommendera.
5. Utgångspunkt i uppdaterad lokal lägesbild. En aktuell och bred lägesbild av situationen beträffande våldsbejakande extremism i kommunen bör tas fram i samverkansgruppen. I detta arbete har Polismyndighetens representanter i samverkansgruppen en central roll. En uppdaterad lokal lägesbild ger goda förutsättningar för ett framgångsrikt arbete. Lägesbilden ska innehålla information om våldsbejakande högerextremism, den s.k. vit makt-miljön, våldsbejakande vänsterextremism, den s.k. autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön, dess närvaro och aktiviteter.

6. Tydlig ansvarsfördelning. Det är viktigt att kommunen har en utsedd funktion som ansvarar för arbetet mot våldsbejakande extremism. Denna funktion ska ha ett tydligt mandat att sammankalla samverkansgruppen. Denna funktion kan med fördel också initiera det förebyggande arbetet och vara en kontaktpunkt och kanal för åtgärder vid behov.

7. Anhöriga som centrala aktörer. Anhöriga till personer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer behöver ofta stöd vid en pågående radikaliseringsprocess men kan också spela en central roll i att hindra och motverka radikalisering. Handlingsplanen bör därför ta anhöriga i beaktan.

8. Involvera det civila samhällets organisationer. Att föra kontinuerlig dialog med det civila samhällets organisationer om våldsbejakande extremism är viktigt. Det kan exempelvis röra sig om lokala idrottsföreningar, trossamfund eller andra ideella organisationer. Dialogen kan med fördel föras inom ramen för en befintlig struktur, exempelvis ett interreligiöst råd eller annan lokal samverkansöverenskommelse med det civila samhället. I de fall där sådan struktur saknas kan den upprättas och kontinuerliga, regelbundna möten inrättas. Inkludera hellre fler än färre aktörer eftersom alla sitter på en specifik kompetens och ett potentiellt positivt engagemang som gynnar arbetet. Det civila samhällets aktörer kan söka medel för projekt som syftar till att förebygga uppkomsten av våldsbejakande extremism hos Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor eller Allmänna arvsfonden.

9. Involvera även kritiska aktörer. Det är viktigt att dialogen med det civila samhällets organisationer är öppen och tillåter hög takhöjd. Samtal ska inte bara föras mellan aktörer i samförstånd. Genom att involvera även kritiska aktörer vidgas samverkansperspektivet.

10. Se individerna, inte enbart de ideologier som dessa förespråkar. Det arbete som sker på individnivå i samverkansgruppen bör fokusera på vilka preventiva åtgärder som kan genomföras för att skapa sammanhang och mening för just den person ärendet gäller. Demokratifrämjande samtal av prestigelös karaktär kräver både tålamod och kunskap. Ta gärna hjälp av den nationella samordnarens utbildningsmaterial Samtalskompassen i detta arbete. Utbildningsmaterialet finner du på:

www.samtalskompassen.samordnarenmotextremism.se

11. Beakta genusperspektivets betydelse för insatserna. Den lokala lägesbilden avgör vilka åtgärder kommunen bör vidta i sitt förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Vid framtagandet av konkreta åtgärder spelar genusperspektivet en mycket viktig roll eftersom de våldsbejakande extremistiska grupperna i huvudsak utgörs av pojkar och män som av ideologiska skäl kan motsätta sig jämställdhet och flickors och kvinnors lika rättigheter. Gemensamt för alla grupper är att de kan hylla en aggressiv maskulinitet. Med detta i åtanke bör åtgärderna målgruppsanpassas.

12. Följ upp det förebyggande arbetet kontinuerligt. Det är viktigt att ha en god uppföljning av det lokala förebyggande arbetet för att finkalibrera insatserna. Med jämna mellanrum bör det genomföras någon form av utvärdering. På så sätt ökar effektiviteten i det förebyggande arbetet.

Surahammars kommun